

Inhoudsopgave

	blz.
Inhoud	1
Voorwoord	2
Van de redactie	3
Het schilderij	4
De geschiedenis van een straat (1) Lindsterlaan	6
Publicaties over Marum en omgeving (1)	9
Excursie naar Trimunt	11
Oud en nieuw (1)	12

Ontwerp: H.Dullink

Het logo heeft betrekking op het gebied, waarin onze dorpen liggen. De gegolfde lijnen onderin geven de vele watertjes aan die in dit gebied stromen en gestroomd hebben. Ook hebben ze betrekking op Mar-heim, gemeente grenzend aan water. De gebogen lijn is een *Typha latifolia* oftewel een Grote Lisdodde, in de volksmond ook wel tourebout of rietsigaar genoemd. Deze plant komt in ons gebied veel voor en is kenmerkend. Het woord "riet" van rietsigaar slaat op "Oude Riet" en "Zwarte Riet", twee grensriviertjes van ons gebied.

Voorwoord

Voor u ligt het nieuwe ledenblad van de vereniging *Heemkundekring Vredewold-West*, een periodiek waarin u naast verenigingsnieuws, ook regelmatig onderwerpen aan zult treffen die betrekking hebben op de historische ontwikkelingen in de gemeente Marum. Marum, het westelijk Vredewold, heeft zijn eigen historische ontwikkeling naast specifieke landschappelijke kenmerken. Daarom is het van wezenlijke betekenis voor de inwoners van de gemeente Marum kennis te kunnen nemen van de historie in deze regio.

De vereniging is al een jaar actief, veel zaken zijn geregeld. Een nieuwe vereniging heeft vaak de neiging om veel zaken enthousiast aan te pakken zonder al te veel structuur. Wij hebben er voor gekozen om eerst de zaken organisatorisch op orde te krijgen. Dit periodiek is er een voorbeeld van. Ten aanzien van de archivering van materiaal hebben wij voor dezelfde methodiek gekozen. Aan de vereniging geschonken materiaal wordt ondergebracht bij het archief van de gemeente Marum. Wij zijn er bijzonder gelukkig mee dat de gemeente Marum ons op deze wijze in de gelegenheid stelt archiefmateriaal verantwoord te kunnen bewaren. Hiermee geeft het gemeentebestuur aan dat het grote waarde hecht aan de activiteiten van de heemkundekring.

Er is nog veel kennis over het verleden in de hoofden van de inwoners van Marum. Deze historische kennis moet geregistreerd worden. Inmiddels heeft de vereniging apparatuur aangeschaft om in gesprekken met de bewoners deze kennis vast te leggen. Maar ook hier geldt: apparatuur is één, er mee werken is twee en verwerking is drie, en dit laatste is net zo belangrijk als het eerste. Aan dit probleem wordt nog gewerkt en zoals het zich nu laat aanzien kunnen wij binnen afzienbare tijd van start gaan.

U ziet: er is veel te doen maar wij blijven een organisatie met vrijwilligers die in hun vrije tijd en voor hun plezier zich bezig houden met de historie van de gemeente Marum. Vrijwilligers die wat voor de vereniging willen doen zijn altijd welkom. Vertel familie en burens over het bestaan van deze vereniging, laat geen historisch materiaal verloren gaan, zoals bijvoorbeeld archieven van verenigingen en koopakten, want in de historie liggen de wortels van het heden.

Namens het bestuur,
B. Kingma, voorzitter

Van de Redactie

Geachte lezers,

Vanaf de oprichting van onze vereniging *Heemkundekring Vredewold-West* stond het al vast: er moest natuurlijk ook een ledenblad komen. Een blad waarin het bestuur en de werkgroepen de leden informeren over activiteiten en allerlei andere zaken binnen de vereniging. Maar vooral ook een blad waarin de leden hun ideeën kenbaar maken en ook de eigen kennis van de historie van onze streek met anderen delen. Onder verantwoordelijkheid van de redactie zou er een blad moeten komen, dat een wezenlijke bijdrage levert aan het succes van onze heemkundekring.

Tja, het woord is gevallen: *'de redactie'*.

Binnen het bestuur is al geruime tijd duidelijk dat de secretaris, Trees Mars-Belderok verantwoordelijk is voor het ledenblad. Trees is op zoek gegaan naar iemand die samen met haar de redactie van het blad zou kunnen vormen. In Joke de Boer-Jager is deze persoon gevonden. Joke had te kennen gegeven wel een taak te willen vervullen binnen de heemkundekring. En nu is het dus zo ver. We zijn er, met behulp van velen, in geslaagd het eerste nummer van het ledenblad gereed te krijgen.

Met name dankzij de bijdrage van de heer Terpstra over de Lindsterlaan en de boekbesprekingen van de heer Mars over Marum en omgeving, hadden we al wat uitgangspunten. Hierop voortbordurend hebben we gekozen voor een aantal vaste rubrieken, zoals: *"De geschiedenis van een straat"* en de fotorubriek *"Oud en Nieuw"*. Voor de invulling van deze rubrieken vragen wij graag uw medewerking. Wilt u uw straat aanmelden voor deze rubriek en/of hebt u een oude foto of ansichtkaart die leuk is om te publiceren, met een foto van de huidige situatie als tegenhanger, neemt u dan alstublieft contact met ons op. Wij hebben zelf natuurlijk ook wel allerlei ideeën, maar zijn geen van beiden geboren en getogen in deze streek. Uw ondersteuning is dus echt nodig!

Behalve over de inhoud van het blad moesten we ook nadenken over het uiterlijk en de naam. Wat betreft het uiterlijk waren we er gelukkig snel uit. Het prachtige schilderij van de Marumse kunstenaar Tony Simon, dat hangt in de raadzaal van ons gemeentehuis, zal de omslag gaan sieren. Aan dit schilderij en de kunstenaar is elders in het blad een artikel gewijd. Na heel veel wikken en wegen is gekozen voor *de naam 't Olde Guet'*.

Ook als u wilt reageren op dit eerste ledenblad van *Heemkundekring Vredewold-West* doet u ons een groot plezier. Laat ons weten wat u er van vindt. Het is de bedoeling dat *'t Olde Guet'* voorlopig 2x per jaar verschijnt. In april 2005 komt nummer 2 uit. Omdat dit samenvalt met de viering van '60 jaar bevrijding' zal dit nummer als thema meekrijgen 'de Tweede Wereldoorlog'. Ook de vaste rubrieken zullen in dit teken staan. Uw bijdrage of reactie ontvangen wij graag uiterlijk 15 februari 2005. U kunt schrijven, bellen of mailen naar het redactieadres dat vermeld staat voor in het blad.

Wij wensen u veel leesplezier en hopen van u te horen.

Met vriendelijke groet,

Trees Mars-Belderok en Joke de Boer-Jager

Schilderij van de gemeente Marum

Tony Simon

Het schilderij dat afgebeeld staat op de omslag van ons blad is gemaakt door de Marumse kunstenaar Tony Simon. Van de kunstcommissie van de gemeente kreeg hij de opdracht een kunstwerk te maken voor de opnieuw ingerichte raadzaal van het gemeentehuis. Uitgangspunt hierbij was dat het kunstwerk duidelijk te maken moest hebben met de gemeente Marum en dat het gemeentewapen duidelijk herkenbaar in het kunstwerk aanwezig moest zijn. In onderstaand verhaal geeft hij in het kort zijn bedoeling met het kunstwerk weer.

De redactie dankt de gemeente en Tony Simon voor hun toestemming om de afbeelding te mogen gebruiken voor de omslag van ons tijdschrift.

Inleiding

Vanaf het begin van de werkzaamheden om te komen tot een kunstwerk dat voldeed aan de eisen van de kunstcommissie was ik er mij van bewust dat ik voorzichtig te werk moest gaan. In een gemeente die bestaat uit meerdere dorpen en/of steden moet je altijd voorzichtig zijn met de plaats van elk dorp. Al gauw kan, ongewild, een dorp op een betere plaats staan dan een ander en daardoor belangrijker lijken dan de ander.

De elementen

Voor mijn werk moest ik een keus maken uit een aantal elementen. Ik kon kiezen uit bijvoorbeeld de ambachten die de gemeente specifiek maken of die bepalend zijn voor de samenstelling van de bewoners van de gemeente. Men kan dan denken aan de agrarische sector of industrie of andere beroepen. Ik kwam er al snel achter dat dat een onbegonnen zaak is. Immers in een gemeente als Marum zie je door de aanwas van forensen het aantal beroepen onder de bevolking ook toe-nemen. Waar Marum vroeger gericht was op de agrarische

sector zie je nu ook een grote ontwikkeling in industrie en andere beroepen. Andere elementen zijn het landschap, bebouwing, gebouwen en woningen, geschiedenis, mensen, verenigingen en nog veel meer.

Uiteindelijk vond ik een uitgangspunt en begonnen de schetsen wat vorm te krijgen.

Acht dorpen

De gemeente Marum omvat acht dorpen: Boerakker, Jonkersvaart, Lucaswolde, Niebert, Noordwijk, Nuis, De Wilp en Marum.

Ik wilde van elk dorp een voor de bewoners herkenbaar punt. Het kon een gebouw, huis of stuk landschap zijn. Uitgangspunt was dus herkenbaarheid. Al vragend aan de bewoners uit de dorpen en uiteraard ook je eigen inzicht, verkregen door de nodige fiets- en autoritjes, vormt zich een lijst met belangrijke zaken. Uiteindelijk bleven een vakwerkhuisje uit Lucaswolde, het sluisje van Jonkersvaart, de zuivelabriek van Noordwijk, het café van Boerakker, Coendersborg van Nuis, in Niebert de molen, De Wilp met de klok-

kenstoel en het kerkje van Marum over. Als je alleen deze onderdelen bij elkaar voegt wordt het een saai schilderij. Je hebt weliswaar 8 elementen uit 8 dorpen, maar een gemeente bestaat niet uit gebouwen. En zeker niet uit alleen maar oude gebouwen. Het belangrijkste van de acht dorpen zijn de mensen en hun geschiedenis, maar vooral ook hun toekomst. Dus de acht dorpen moesten ook verbeeld worden door acht mensen. Neutrale mensen, want het schilderij is voor iedereen en van iedereen.

De mensen.

Acht neutrale, onbekende mensen moesten er op het schilderij. Zij moeten de geschiedenis, de toekomst en de integratie van culturen voorstellen. Maar hoe geef je dat vorm?

Uiteindelijk werd het, links in de compositie, een oude veeboer. Een stevige basis voor de rest van het verhaal: breeduit zittend, ons recht in de ogen kijkend. Hij heeft niets te verbergen.

Hij symboliseert de geschiedenis, een geschiedenis van armoede en heel hard werken, maar wel eerlijk. Naast hem staat een Molukse oma. Zij symboliseert de geschiedenis van de Molukse gemeenschap die hier vlak na de oorlog in de gemeente kwam. Ook zij kijkt ons recht in de ogen net als de oude veeboer. Dan staan er rechts van hun een vader en moeder. Zij stellen het heden en de integratie van culturen en mensen voor. Zij kijken naar rechts, de richting van de toekomst, uitgebeeld door een jong stel met een voor deze tijd zo typerende scooter en in haar hand het mobieltje. De brug tussen heden en toekomst wordt gevormd door de twee kinderen. Een nog bij moeder op de arm dicht bij het heden en een er tussen in. Het meisje met de step dat zich al wat los maakt van vader en moeder

en nieuwsgierig naar de twee stoere jongelui kijkt.

Het viel niet mee de personen, die allemaal afzonderlijk model hadden gestaan, later precies in verhouding en op de juiste plaats te krijgen. En de kleuren symboliseren de tijd: links is het schilderij opgebouwd uit stemmige blauwe en bruine tinten en rechts is het veel kleuriger (de moderne tijd). Het licht op het schilderij valt van rechts (de toekomst) naar links (verleden).

De gemeente

De gemeente als bestuurlijk orgaan wordt gesymboliseerd door het gemeentewapen. Een gemeente waar iedereen binnen mag komen, waar iedereen zijn woordje mag zeggen. Het wapen is afgebeeld als een tafel, waar gasten aan mogen zitten en die centraal staat. De gebouwen op de achtergrond staan voor de acht dorpen respectievelijk v.l.n.r. Lucaswolde, Jonkersvaart, Noordwijk en Boerakker, Nuis, De Wilp, Niebert en Marum.

Uiteindelijk is de compositie een verhaal geworden, dat links begint en rechts eindigt. Voorop staan de mensen met links de geschiedenis en rechts de toekomst. Op de achtergrond de gebouwen die voor de acht dorpen staan. Het verhaal wordt afgesloten met een punt of een uitroepteken: het kerkje van Marum helemaal rechts als uitroepteken en ter afsluiting van het schilderij.

De Lindsterlaan in de 30er jaren

G. Terpstra

De Linde was vroeger een heel slecht pad met wederzijds bomen, wallen en struiken, waar het water tussen bleef staan. De paarden hadden het er heel moeilijk mee om er met een wagen doorheen te komen. Een verbinding met de Jonkersvaart was er eigenlijk niet, omdat het daar heel venig was.

Deze situatie duurde totdat er in 1930 een hevige crisis uitbrak met veel werkloosheid. Zelfs de vrijhandel en de Zuiderzeewerken moesten worden opgeofferd en stopgezet.

Toen de minister Colijn in 1933 aantrad met een nieuw kabinet op een brede grondslag werden er maatregelen genomen.

De gevolgen waren: loonsverlaging en een versobering van de levensstandaard.

Om de werkloosheid op te vangen nam de regering ontginningen, wegeaanleg en bruggenbouw ter hand. (Werkverschaffing red.)

Zodoende werd De Linde ook aangepakt. Bakkers, smeden, winkeliers, boeren; iedereen hielp mee om stobben en bomen te rooien. Deze werden niet naar de stort gebracht, maar gebruikt om de steden mee te verwarmen.

De heer B. Jansma die vroeger aan De Linde woonde en destijds wethouder was heeft zich daar mede voor ingezet.

Het zand dat nodig was om de weg te verbeteren werd aangevoerd met kipkarren op rails, getrokken door een paard van boeren uit de omgeving.

Het zand werd gegraven bij de boerderij van L. Ausma, Lindsterlaan 47, waar nu de familie Hulshoff woont.

De mannen die kapt en rooiden hadden toen een loon van 7 gulden per week.

Degenen die de karren vol maakten kregen 11 gulden. Door dat verschil in loon was er wel eens opstand.

Er werd toen een klinkerweg aangelegd en een verbinding gemaakt met de Jonkersvaart. Later werd ook nog een verbinding met de Keuningsweg gemaakt.

Over de Jonkersvaart werd een ophaalbrug gebouwd, ook vanwege het botenverkeer.

Per schip werd veel hout, turf en compost vervoerd en later ook de kunstmest

Ik ben geboren op De Linde 325 1. Later kreeg dit huis het adres De Linde A 297 en in de 60er jaren werd het Lindsterlaan 44. Drie maal een verandering in de adresse-ring dus, door de jaren heen.

We wonen nu op Lindsterlaan 43 op de camping.

De heer Terpstra wil met bovenstaand artikel “iets los maken onder de mensen”.

Hij wil graag reacties op zijn verhaal ontvangen.

Zijn telefoonnummer is 0594 - 641438.

De boerderij waar de heer Terpstra in de jaren 30 woonde is nu afgebroken. Deze stond ongeveer waar nu de ingang is van Tuincentrum Ottema en de woning van de familie L. Rudolphus

De Linde, in een verder verleden **De redactie**

Volgens de historicus W.T. Vleer is de naam De Linde ontleend aan een stroompje, de 'Lynne' en niet aan een legendarische lindeboom. Namen zoals Linsterveld, Lyn-dellen en Lynsatherwatersloot wijzen hierop. Het riviertje de Lynne zal water hebben afgevoerd via de Randel naar het Oude Diep.

Het gebied De Linde, ook wel genoemd

Corpus de Linde is al voor de 16e eeuw in cultuur gebracht. Door wie is niet bekend. Wel is bekend, dat er een relatie was met het klooster Trimunt. Aangenomen mag worden, dat Trimunt al voor het jaar 1490 in het bezit was van een hofstede gelegen op de Linde, genaamd Hylenstede. Na 1490 breidde het klooster zijn bezittingen op De Linde nog aanmerkelijk uit. Namen

van boerderijen op De Linde waren: Oosterheerd, Westerheerd, Hylenstede, Paebenheerd, Sybrandsheerd, Itskenheerd, Heemkenheerd, Myntkenheerd en Rengersheerd.

Het is waarschijnlijk dat uit deze tijd de overlevering stamt, dat er hier een 'burg' (borg?) met een kapel is geweest, waar een priester van Trimunt de dienst waarnam. Ook wordt gesproken van een stenen voetpad door het Marumerveld, van 'De Linde' naar het klooster.

Deze overleveringen zijn later gedeeltelijk bevestigd. In een akte van 1623 is sprake van een 'Priesteren woninge' aldaar. Er mag dus aangenomen worden dat er inderdaad een priester heeft gewoond op De Linde. Dit zou er ook op kunnen wijzen dat 'De Linde' een voorwerk van het klooster Trimunt is geweest en door de kloosterlingen zelf werd gebruikt. Van het stenen pad dat

Trimunt met De Linde verbond zijn bij latere heideontginningen resten gevonden.

In 1524 kocht Wigbold van Ewsum,

Het vrouwen- of morenkopje in de achtergevel van de boerderij Ooster-Linde.

heer van Nienoord het eerste “heem en land” in Corpus de Linde. Zijn zoon Christoffel erfde de landerijen onder Marum van zijn vader. Deze Christoffel schijnt protestant te zijn geweest. Door Alva werd hij er van beschuldigd een vooraanstaand Mennist te zijn. Er bestaan zelfs geruchten dat Menno Simons zich ooit op De Linde heeft schuil gehouden en dat Christoffel van Ewsum vanuit De Linde een beeldenstorm in Marum voorbereidde. Het is echter waarschijnlijker dat Christoffel de beelden uit voorzorg uit de kerk heeft laten halen.

In 1566 ruilde het klooster Trimunt landerijen op De Linde met jonker Christoffel van Ewsum. De reden van deze transactie was vermoedelijk dat de landerijen op De Linde te ver van het klooster verwijderd lagen om goed te kunnen beheren. Uiteindelijk werden bijna alle landerijen in het gebied bezit van de heren van Nienoord. Tot 1623 bleven de achtereenvolgende

heren van Nienoord grootgrondbezitter op De Linde. In dit jaar werd de hofstede De Linde met alle toebehoren, o.a. nog een oud huis en de priesterswoning verruild met ene Johan Basuin, en wel voor een huis en brouwerij in de stad Groningen.

Na Basuin werd diens schoonzoon, ene Olthonides, eigenaar van De Linde en na hem waren dat de Alserda's. Deze familie woonde aanvankelijk nog in het oude hofstede en verpachtte het land, maar in het midden van de 18e eeuw waren de Alserda's koeienmelkers.

In het begin van de 19e eeuw werd de Ooster-Linde bewoond door de familie De Grijs. De boerderij was toen nog omringd met wallen, grachten en plantsoenen. Volgens de overlevering ging de boerderij tijdens de grote veenbrand in 1834 in vlammen op. Na de brand is de tegenwoordige boerderij gebouwd en zijn de grachten geslecht.

Hoe het precies zit met het kopje in de achtergevel van de boerderij Ooster-Linde is helaas niet bekend. Het zou afkomstig kunnen zijn uit de kapel die in vroeger tijden - misschien - op De Linde heeft gestaan.

Voor dit artikel zijn de volgende werken geraadpleegd:

W.T. Vleer: Gemeente Marum door de eeuwen heen

J.F.J. van den Broek: Artikel in de Groningse volksalmanak, historisch jaarboek 1974-1975,

G.H. Ligterink: Tussen Hunze en Lauwers.

Publicaties over Marum en omgeving (1)

Samengesteld door N.J.I. Mars

Er is verrassend veel geschreven over de gemeente Marum en het gebied daar direct omheen. In deze rubriek zal telkens een aantal publicaties die iets over het werkterrein van de Historische Vereniging Vredewold-West vertellen, kort worden besproken. Dat zullen meestal boeken zijn, maar ook tijdschriftartikelen zullen soms worden genoemd. De meeste boeken zijn alleen nog antiquarisch verkrijgbaar; sla uw slag op een van de vele boekenmarkten die in onze omgeving worden gehouden.

Bij de boeken die niet meer in de gewone boekhandel verkrijgbaar zijn, zal ook steeds worden aangegeven in welke bibliotheek in onze omgeving een exemplaar aanwezig is.

Bij het maken van zo'n publicatie-overzicht moeten enkele keuzes gemaakt worden. Allereerst moet worden beslist wanneer een publicatie voldoende over Marum zegt om opname te verdienen. Een encyclopedie, bijvoorbeeld, waarin niet veel meer gezegd wordt dan dat Marum een gemeente in de provincie Groningen is, verdient duidelijk geen vermelding. Een tweede probleem betreft de volgorde van bespreking; er is voor gekozen om publicaties die over de gemeente Marum als geheel gaan, als eerste te bespreken, en pas daarna de meer gedetailleerde studies, bijvoorbeeld over de brandweer van Marum of over een van de dorpscholen.

Aanvullingen en suggesties zijn altijd welkom, liefst per e-mail aan nmars@xs4all.nl

We beginnen met enkele algemene boeken over de gemeente Marum.

1. W.T. Vleer: *Gemeente Marum door de eeuwen heen*. Uitgave: Rabobank Marum, 1973. [In een band tezamen met: H. Kroes: *Stelling Trimunt in oorlogstijd*; dit zal later worden besproken.] 21 x 27 cm, 78 blz. Aanwezig in de Openbare bibliotheek te Marum en De Wilp.

Dit boek verscheen ter gelegenheid van de opening van het nieuwe gebouw van de Rabobank in Marum. Het is een bewerking van een deel van een eerder boek van Vleer: *Duizend jaar Vredewold* uit 1968.

In dit rijkelijk met zwart-wit foto's geïl-

lu-streerde boek wordt de geschiedenis van Marum tot aan de Tweede Wereldoorlog besproken. Aan de geschiedenis van de Rabobank wordt uiteraard uitgebreid aandacht besteed. Daarna worden de onderwerpen Prehistorie, Kolonisatie, Veen en isolement, en Landbouw en veeteelt telkens in enkele bladzijden besproken. De acht kernen in de gemeente Marum krijgen daarna afzonderlijk aandacht. Het boek eindigt met een overzicht van alle burgemeesters en wethouders die Marum in de loop der tijden heeft gehad.

Het boek bevat veel feitelijke gegevens en is, misschien daardoor, wat taai om te lezen.

2. J. en H.J. Boerema: *Vlijtige armoede en tonnen gouds. Twee eeuwen Gemeente Marum*. Uitgave: Rabobank "Marum-De Wilp", 1989. A4-formaat, 316 blz. Aanwezig in de Openbare bibliotheek te Marum en De Wilp.

Ook dit boek danken we aan de Rabobank, in dit geval ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan ervan.

De invalshoek van dit uitgebreide werk is het gemeentebestuur; daarmee ligt de beginperiode vast in de tijd van de Franse revolutie van 1789. In een groot aantal hoofdstukken worden vele gebeurtenissen in twee eeuwen geschiedenis van Marum steeds gerelateerd aan de bestuurlijke taken van de gemeente. Maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de armenzorg, en sociaal-economische ontwikkelingen, zoals de komst van middenstand en industrie naast het agrarisch bedrijf, worden besproken en met veel foto's en kaarten geïllustreerd. Ook de ontwikkeling van het onderwijs krijgt veel aandacht. Net als in Vleer's boek, wordt ook hier een overzicht gegeven van alle burgemeesters (en zelfs van de samenstelling van de gemeenteraden); ook ontbreekt uiteraard een geschiedenis van de Rabobank in Marum niet.

Mede door de vele illustraties is dit lijvige werk goed leesbaar. In zijn karakteristieke groene harde kaft is het nog regelmatig antiquarisch te vinden.

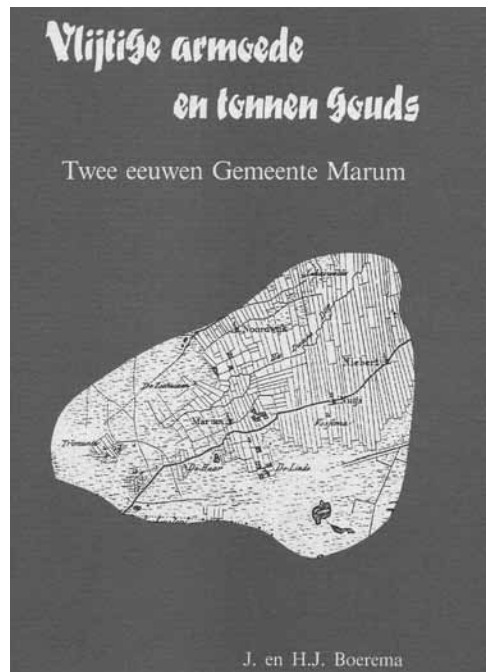
3. J. en H.J. Boerema: *Gemeente Marum in beeld. Vroeger en een beetje nu*. Drukkerij Marwo, Opende, 1999. 17 x 25 cm. 126 blz. Aanwezig in de Openbare bibliotheek te Marum en De Wilp.

Voor wie liever plaatjes kijkt dan teksten

leest, hebben de gebroeders Boerema, naast hun eerdere boek, een bundeling gemaakt van het vele fotomateriaal dat ze in de loop der tijden hebben verzameld. Op de meeste bladzijden staan twee zwart-wit foto's, soms van de oude (veelal rond 1920) en de 'nieuwe' situatie (rond 1990). Van sommige foto's ontbreekt helaas de datering.

Dit boek geeft een aardig beeld van de snelle veranderingen die zich in een eeuw in de gemeente Marum hebben voorgedaan.

In de volgende aflevering van deze rubriek zullen we aandacht besteden aan boeken, die gewijd zijn aan de Tweede Wereldoorlog in de gemeente Marum.

Een excursie naar Trimunt

Jan van der Veen

Het is een mooie zaterdagochtend. Met de uitnodiging op zak van de nieuwe historische vereniging in Marum *Heemkundekring Vredewold-West* fietsen we richting Trimunt, want daar zal het gebeuren plaatsvinden. De kenner van dit gebied Harm Bekkema voert ons eerst naar een boerderij, waar hij ons op een grote betonplaat posteert en verhaalt over het in 1204 opgerichte nonnenklooster, waarvan de fundamenten onder het beton liggen.

Ook de plaats van de gedempte waterput (volgens de nieuwe Groninger encyclopedie bevatte die geneeskrachtig water) wordt aangewezen, evenals de scheiding tussen klooster en tuinen. Ook zijn resten van de begraafplaats gevonden. Je vraagt je af in wat voor omstandigheden deze dames in dit arme onvruchtbare gebied geleefd en gezwoegd moeten hebben om in leven te blijven. Het klooster is niet rijk geworden van schenkingen; er was weinig te schenken in dit dun bevolkte gebied.

Ook in die tijd zou een normen- en waardendebat op zijn plaats geweest zijn, want volgens de overlevering schijnen de nonnen het in ieder geval met de gelofte van kuisheid niet zo nauw genomen te hebben. Met een beetje voorstellingsvermogen kun je begrijpen dat elk verzetje in dit troosteloze, verlaten gebied welkom was. Ook als je non was. Niets is des mensen vreemd.

Eind zestiende eeuw is het klooster opgeheven.

We moeten dan vierhonderd jaar wachten voor Tribus Montibus weer in het wereldnieuws komt. De Duitsers vonden het gebied een uitgelezen

plaats voor het oprichten van een radarpost. Doel: het opsporen van geallieerde vliegtuigen die met hun dodelijke bommenlast het leven in de Heimat probeerden te ontregelen. Dat viel niet altijd mee. Uitgegooide zilverpapierreepjes verstoorden het radarbeeld. Een grote prop van dat spul met een touwtje erom en je had weer even een voetbal. Het werd een aardig complex van radarposten, mitrailleurnesten, voorraadbunkers en een commandobunker. Dat was heel wat anders dan een klooster.

-
Bekkema kon daar plastisch over vertellen, want hij is bijna in het bunkergebied geboren en heeft als kind de hele periode meegemaakt. En vertellen uit eigen ervaring is altijd nog het aardigst. Veel is opgeruimd bij aanleg van de nieuwe vierbaansweg. De commandobunker is het centrum geworden van de plaatselijke motorsportvereniging en fungeert nu als bar, jury- en vergaderruimte. Aan weerskanten van de weg staan nog overblijfselen. De moeite waard om die te bewaren voor het nageslacht. Vooral bewaren als herinnering aan de er in 1944 gefusilleerde Marummers. Een aandachtspunt voor de heemkundekring.

-
Het was een interessante rondleiding, die afgesloten werd met een dankwoord van voorzitter Kingma aan de gids van die zonnige zaterdagmorgen. Toch jammer dat er maar negen toehoorders waren.

Oud en Nieuw (1)

Deze keer in de fotorubriek 'Oud en Nieuw' ook aandacht voor de Lindsterlaan.

De oude ansichtkaart is ter beschikking gesteld door de heer en mevrouw Oorburg, Lindsterlaan 23. De kaart werd destijds door een familie Groenendal verstuurd naar een familie P. Storm te Amersfoort. Op het origineel is goed te zien, dat het op één na laatste huis rechts (nu Lindsterlaan 24) gemerkt is met een kruisje. Van 1940 tot 1956 werd het huis bewoond door de familie L. Bijsterveld en van 1956 tot 1967 door de familie J. Drent. Of de familie Groenendal ook werkelijk op dit adres woonde en wanneer de foto werd gemaakt is niet bekend. Weet u hier meer over? Neemt u dan even contact op met de redactie.

